

Határozatok Tára

PAOLO MENGOZZI
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2013. november 6.¹

C-190/12. sz. ügy

**Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company
kontra
Dyrektor Izby Skarbowej w Bydgoszczy**

(a Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy [Lengyelország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Letelepedés szabadsága — A tőke szabad mozgása — EK 56., EK 57. és EK 58. cikk — Jogi személyek jövedelemadója — A harmadik országban adójogi illetőséggel rendelkező befektetési alapok részére fizetett osztalékok — Mentesség”

I – Bevezetés

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel a Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy (bydgoszcz-i vajdasági közigazgatási bíróság, Lengyelország) lényegében azzal kapcsolatban tesz fel kérdést, hogy összeegyeztethető-e a tőke szabad mozgásával a harmadik országokban található befektetési alapok részére fizetett osztalékok és a lengyelországi adójogi illetőséggel rendelkező befektetési alapok részére fizetett osztalékok eltérő adójogi bánásmódja.

2. E kérelmet az Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company (a továbbiakban: alapeljárás felperese), az Egyesült Államokban székhellyel rendelkező befektetési alap, és a Dyrektor Izby Skarbowej w Bydgoszczy (bydgoszcz-i adóhatóság) igazgatója közötti arra vonatkozó jogvita keretében nyújtották be, hogy e hatóság megtagadta az alapeljárás felperese részére a lengyel területen található székhellyel rendelkező tőketársaságok által fizetett osztalékok után a 2005. és a 2006. év vonatkozásában fizetendő társaságiadó-átalány tekintetében fennálló túlfizetés megállapítását és visszatérítését.

3. Konkrétabban az alapeljárás felperese 2010 decemberében az adóhatóságtól a társaságiadó-átalány tekintetében fennálló túlfizetés visszatérítését kérte, amely adó a neki fizetett osztalékokat 15%-os mértékben terhelte, a társasági adóról szóló, 1992. február 15-i törvénynek (ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych) (a továbbiakban: tao-törvény) a [Lengyel] Népköztársaság Kormánya és az Amerikai Egyesült Államok Kormánya között létrejött, a jövedelemadók területén a kettős adóztatás elkerüléséről és az adóztatás kijátszásának megakadályozásáról szóló, 1974. október 8-án Washingtonban aláírt egyezmény (Umowy między Rządem [Polskiej] Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki o uniknięciu podwójnego opodatkowania i zapobieżeniu uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu; a továbbiakban: a kettős adóztatás elkerüléséről szóló 1974. évi egyezmény) 11. cikke (2) bekezdésének b) pontjával összefüggésben értelmezett 22. cikkének (1) bekezdése alapján.

¹ — Eredeti nyelv: francia.

4. Ezt a kérelmet a 2011. május 2-i határozat azzal az indokkal utasította el, hogy az Amerikai Egyesült Államokban adójogi illetőséggel rendelkező befektetési alapként az alapeljárás felperese nem felel meg a tao-törvény 6. cikke (1) bekezdésének 10. pontjában megállapított mentességi feltételeknek, amelyek szerint csak a tevékenységüket a befektetési alapokról szóló, 2004. május 27-i törvény (ustawy o funduszach inwestycyjnych; a továbbiakban: befektetési alapokról szóló lengyel törvény) rendelkezéseinek megfelelően gyakorló befektetési alapok mentesülnek az adó alól.²

5. Mivel e határozatot az Dyrektor Izby Skarbowej w Bydgoszczy 2011. október 6-án helyben hagyta, az alapeljárás felperese megsemmisítés iránti keresetet indított a kérdést előterjesztő bíróság előtt.

6. A kérdés előterjesztő bíróság, miután megjegyzi egyrészt, hogy az alapeljárás felperese által eszközölt befektetések „portfólióbefektetések” formáját öltik, ugyanis a társaságokban fennálló részesedések nem teszik lehetővé számára, hogy befolyást gyakoroljon az említett társaságok irányítására, másrészt pedig, hogy a lengyel befektetési alapok nem részesülnek automatikusan az alanyi mentességben, hanem meg kell felelniük a befektetési alapokról szóló lengyel törvény által előírt feltételeknek, azt vizsgálja, hogy az adómentesség és az utóbbi törvény rendelkezései közötti szoros kapcsolatra tekintettel nem a letelepedés szabadságát kell-e alkalmazni, a tőke szabad mozgása helyett.

7. Ha mégis az utóbbi szabadságot kell alkalmazni, akkor a kérdést előterjesztő bíróság vizsgálja a tao-törvény által előírt mentesség korlátozott hatályának összeegyeztethetőségét. Álláspontja szerint ugyanis egy esetleges korlátozás igazolható lehet az adóellenőrzés hatékonysága biztosításának szükségességével, mivel az adómentesség megadásához szükséges, az alapok alapszabályaira és működési szabályaira vonatkozó információk nem tartoznak az információcsere-mechanizmusok hatálya alá.

8. E körülményekre tekintettel a Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és a következő kérdéseket terjeszti előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé:

- „1) Alkalmazandó-e az EK 56. cikk (jelenleg EUMSZ 63. cikk) (1) bekezdése olyan nemzeti jogszabályok valamely tagállam általi alkalmazhatóságának vizsgálatára, amelyek az adóalanyok jogi helyzete tekintetében megkülönböztetést tesznek azáltal, hogy az Európai Unió valamely tagállamában székhellyel rendelkező befektetési alapok számára általános alanyi mentesség keretében a kapott osztalék utáni társaságiadó-átalány alóli mentességet biztosítanak, nem biztosítanak azonban ilyen mentességet az USA-ban adójogi illetőséggel rendelkező befektetési alap számára?
- 2) Igazolhatónak tekinthető-e a valamely harmadik országban székhellyel rendelkező alapok és az Európai Unió valamely tagállamában székhellyel rendelkező alapok között a nemzeti jogban a társasági adó területén biztosított alanyi mentességet illetően alkalmazott eltérő bánásmód az EK 58. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett EK 58. cikk (1) bekezdésének a) pontjára (jelenleg az EUMSZ 65. cikk (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett EUMSZ 65. cikk (1) bekezdésének a) pontja) tekintettel?”

9. Írásbeli észrevételeket nyújtott be az alapeljárás felperese, a lengyel, a német, a spanyol, a francia, az olasz és a finn kormány, valamint az Európai Bizottság. Ezeket az érdekelt feleket az olasz és a finn kormány kivételével a 2013. szeptember 5-én tartott tárgyaláson meghallgatták.

2 — Meg kell jegyezni, hogy a 2010. november 25-i törvény elfogadását követően, amely 2011. január 1-jén lépett hatályba, az Európai Unió tagállamában, illetve az Európai Gazdasági Térség (EGT) más államában található befektetési alapok szintén mentességben részesülnek, amennyiben megfelelnek a tao-törvény 6. cikke (1) bekezdésének 10a. pontjában felsorolt feltételeknek.

II – Elemzés

A – *A tőke szabad mozgásának alkalmazhatóságára vonatkozó első előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről*

10. Noha az első előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés szövegezése csak az EK 56. cikkre vonatkozik, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak a jelen indítvány 6. pontjában összefoglalt indokolásából kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kétségeit fejezi ki a letelepedés szabadsága helyett a tőke szabad mozgásának alkalmazhatóságát illetően, az osztlékok tao-törvény által előírt adómentessége és a befektetési alapok lengyel piacra való belépésének feltételei között fennálló szoros kapcsolatra figyelemmel, amelyeket a befektetési alapokról szóló lengyel törvény szabályoz.

11. Míg az alapeljárás felperese, a német és az olasz kormány, valamint a Bizottság úgy véli, hogy a tőke szabad mozgása alkalmazandó,³ a lengyel kormány előadja, hogy legfeljebb a letelepedés szabadsága vagy a szolgáltatásnyújtás szabadsága releváns. Az utóbbi szabadság tekintetében, hivatkozva a Fidium Finanz ügyben hozott ítéletre,⁴ e kormány azt az álláspontot képviseli, hogy mivel a befektetési alap részéről a lengyel társaságok részvényeinek kínálása pénzügyi közvetítő szolgáltatást, vagy eszközportfólió-kezelést jelent, a harmadik ország területén adójogi illetőséggel rendelkező alapok nem részesülhetnek a tao-törvény 6. cikke (1) bekezdésének 10. pontjában szabályozott adómentességben.

12. A magam részéről nem gondolom, hogy ésszerűen meg lehetne kérdőjelezni a tőke szabad mozgásának alkalmazhatóságát.

13. E tekintetben mindenekelőtt utalni kell az alapeljárásban vitatott szabályozás céljára, amely nem a harmadik ország befektetési alapjai valamely tagállam, jelen esetben a Lengyel Köztársaság piacára való belépési feltételeire vonatkozik, hanem az említett alapok bevételeire vonatkozó adójogi bánásmódot szabályozza.

14. Ez az egyszerű megállapítás álláspontom szerint már lehetővé teszi a szolgáltatásnyújtás szabadsága alkalmazhatóságának elvetését.

15. Ellentétben ugyanis a fent hivatkozott Fidium Finanz ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló helyzettel, amely arra vonatkozott, hogy a német hatóságok megtiltották egy svájci társaságnak, hogy üzletszerűen hitelt nyújtson Németországban letelepedett ügyfelei számára, azzal az indokkal, hogy nem rendelkezik az ilyen tevékenység folytatásához szükséges engedéllyel, amiről a Bíróság megállapította, hogy a szolgáltatásnyújtás szabadságának körébe tartozik,⁵ a tao-törvény 6. cikke (1) bekezdésének 10. pontjában szabályozott adómentesség kizárása a lengyel társaságok által fizetett osztlékokban részesülő harmadik ország befektetési alapjai esetében nem jár azzal a hatással, hogy megakadályozza e gazdasági szereplők belépését a lengyel piacra.

3 — Meg kell jegyezni, hogy a spanyol, a francia és a finn kormány kifejezetten nem foglalt állást az első kérdést illetően, a második kérdésre azonban mindegyik kizárólag a tőke szabad mozgása szempontjából válaszolt.

4 — A C-452/04. sz. Fidium Finanz ügyben 2006. október 3-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-9521. o.).

5 — A fent hivatkozott Fidium Finanz ügyben hozott ítélet 2., illetve 45–47. pontja. A Bíróság természetesen kizárta, hogy a svájci jog alá tartozó társaság harmadik országban letelepedett jogi személyként a szolgáltatásnyújtás szabadságára hivatkozhatson.

16. Ami a letelepedés szabadságának és a tőke szabad mozgásának elhatárolását illeti, fontos emlékeztetni arra, hogy az osztalékokkal szemben alkalmazott adójogi bánásmód tartozhat az első szabadságra vonatkozó EK 43. cikk, valamint a második szabadságra vonatkozó EK 56. cikk hatálya alá is.⁶

17. Ezenfelül a Bíróságnak már volt alkalma határozni arról, hogy az alapeljárásban szereplőhöz hasonló nemzeti szabályozás, amelynek alkalmazása nem függ azon részesedés mértékétől, amellyel az osztalékban részesülő társaság rendelkezik az osztalékfizető társaságban, mind az EK 43. cikk, mind az EK 56. cikk hatálya alá tartozhat.⁷

18. Ami a harmadik országból származó „beérkező” osztalékokkal, vagyis az ilyen országban letelepedett társaság által valamely tagállam területén illetőséggel rendelkező személy részére fizetett osztalékokkal szemben alkalmazott adójogi bánásmódot illeti, a Bíróság a közelmúltig úgy tekintette, hogy az ilyen személy nem hivatkozhat az EK 56. cikkre, amennyiben az alapeljárás tényállása alapján megállapítható volt, hogy olyan részesedéssel rendelkezik, amely irányítást biztosító befolyást biztosít az érintett harmadik országban letelepedett társaság döntéseire.⁸ Másként fogalmazva, csak a letelepedés szabadsága alkalmazható ilyen összefüggésben. E szabadságra azonban e személy nem hivatkozhat, mivel nem vitatott, hogy az EK-Szerződés nem írja elő hatályának kiterjesztését a harmadik ország állampolgáraival fenntartott kapcsolatokra.⁹ A gyakorlatban az ilyen részesedések tulajdonosa tehát nem hivatkozhat a két mozgási szabadság egyikére sem.

19. A Bíróság, nagytanácsban eljárva eltért ettől az állásponttól a fent hivatkozott *Test Claimants in the FII Group Litigation* ügyben 2012. november 13-án hozott ítéletében. Így a Bíróság akként határozott, hogy a harmadik országból származó osztalék adójogi bánásmódjára vonatkozó olyan nemzeti szabályozás tekintetében, amely a részesedések mértékére tekintet nélkül alkalmazandó, harmadik országban letelepedett osztalékfizető társaságtól osztalékban részesülő, valamely tagállamban letelepedett társaság részesedése mértékétől függetlenül hivatkozhat az EK 56. cikkre. Ilyen helyzetben ugyanis nem áll fenn annak a kockázata, hogy e társaság jogtalanul kihasználja a letelepedés szabadságát, mivel a szóban forgó adójogi szabályozás nem az ilyen társaság harmadik országban történő piacra jutási feltételeire vonatkozik, hanem kizárólag az említett társaság által végzett befektetésekből származó osztalékok adójogi bánásmódjára.¹⁰

20. Ennek az új megközelítésnek az az előnye, hogy biztosítja az EK 56. cikk hatékony érvényesülését olyan összefüggésekben, ahol az addig hatályos ítélkezési gyakorlat szerint a harmadik ország gazdasági szereplői – akik főszabály szerint nem hivatkozhattak a letelepedés szabadságára, és ahol jöllehet nem állt fenn az ilyen szabadság eltorzításának kockázata –, nem hivatkozhattak a tőkemozgás szabadságára sem.

6 — Lásd ebben az értelemben a C-436/08. és C-437/08. sz., Haribo Lakritzen Hans Riegel és Österreichische Salinen egyesített ügyekben 2011. február 10-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-305. o.) 33. pontját; a C-310/09. sz. Accor-ügyben 2011. szeptember 15-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-8115. o.) 30. pontját, valamint a C-35/11. sz. *Test Claimants in the FII Group Litigation* ügyben 2012. november 13-án hozott ítélet 89. pontját.

7 — Lásd ebben az értelemben a C-446/04. sz. *Test Claimants in the FII Group Litigation* ügyben 2006. december 12-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-11753. o.) 36. pontját; a C-284/06. sz. *Burda*-ügyben 2008. június 26-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-4571. o.) 71. pontját, valamint a C-439/07. sz. és C-499/07. sz., *KBC Bank és Beleggen, Risicokapitaal, Beheer* egyesített ügyekben 2009. június 4-én hozott végzés (EBHT 2009., I-4409. o.) 69. pontját.

8 — Lásd többek között, vitathatatlanul kissé kétértelműen, a C-157/05. sz. *Holböck*-ügyben 2007. május 24-én hozott ítélet (EBHT 2007., I-4051. o.) 23–29. pontját, valamint a fent hivatkozott *KBC Bank és Beleggen, Risicokapitaal, Beheer* egyesített ügyekben hozott végzés 70. és 71. pontját. Lásd még a két német állampolgár közötti, egy Kanadában található társaság tőkéjében fennálló 100%-os részesedés átruházására is kiterjedő öröklés tekintetében alkalmazott adójogi bánásmódot illetően a C-31/11. sz. *Scheunemann*-ügyben 2012. július 19-én hozott ítélet 31–34. pontját.

9 — Lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott *Holböck*-ügyben hozott ítélet 28. pontját és a fent hivatkozott *Test Claimants in the FII Group Litigation* ügyben 2012. november 13-án hozott ítélet 97. pontját.

10 — Lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott *Test Claimants in the FII Group Litigation* ügyben 2012. november 13-án hozott ítélet 99. és 100. pontját.

21. A Bíróságnak a jelen indítvány 19. pontjában lényegét tekintve hivatkozott értékelése álláspontom szerint kiterjeszthető a „kilépő” osztalékok, vagyis a valamely tagállamban letelepedett társaság által a harmadik országban letelepedett részvényese részére fizetett osztalékok helyzetére, mint az alapeljárás esetében, feltéve hogy az EK 56. cikk értelmezése nem vezethet arra, hogy illetéktelenül előnyt kovácsoljanak a letelepedés szabadságából.

22. Az ilyen kockázat fennállása véleményem szerint az alapeljárás vonatkozásában elvethető. Amellett a már említett körülmény mellett ugyanis, hogy a tao-törvény releváns rendelkezései nem a külföldi gazdasági szereplők lengyel piacra való bejutási feltételeit érintik, hanem az osztalékokkal szemben alkalmazott adójogi bánásmódot, nem vitatott, hogy az alapeljárás felperese a jogvita által érintett két adóév során csak ún. „portfólió” befektetést végzett, amely láthatóan az osztalékfizető lengyel társaságok tőkéjének 10%-a alatt maradt, ami nem biztosítja számára az azon lengyel társaságok általános ügyvitelére és irányítására felelő befolyást, amelyekben részesedéssel rendelkezik.¹¹

23. Következésképpen az EK 56. cikket véleményem szerint úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezésre lehet hivatkozni az olyan, az alapeljárásban szereplőhöz hasonló tagállami adójogi jogszabály alkalmazásával szemben, amelynek értelmében az adott tagállamban letelepedett társaságok által harmadik országban található befektetési alap részére fizetett osztalékok nem részesülhetnek adómentességben.

B – Az eltérő adójogi bánásmódnak a tőke szabad mozgásával történő összeegyeztethetőségére vonatkozó második előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

1. A tőke mozgás szabadságának korlátozásáról

24. Az EK 56. cikk (1) bekezdése által a tőke mozgás korlátozásaként tiltott intézkedések közé tartoznak többek között azok az intézkedések, amelyek eltántoríthatják a külföldi illetőséggel rendelkezőket attól, hogy valamely tagállamban befektessenek.¹² Az EK 56. cikk (1) bekezdésében szereplő tilalom egyértelműen kiterjed a harmadik országból származó tőke mozgásának korlátozásaira.

25. A jelen ügyben az alapeljárás tényállására alkalmazandó tao-törvény szerint, vagyis a 2005-ben és 2006-ban, illetve a 2011. januárig hatályos változatában, a belföldi illetőségű társaság által a külföldi illetőségű, harmadik országban letelepedett befektetési alap részére kifizetett osztalékokat főszabály szerint 19%-os forrásadó terhelte, kivéve, ha kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény alapján eltérő mértéket alkalmaztak, míg az ilyen osztalékok adómentesek voltak, amennyiben azokat belföldi befektetési alap részére fizették, amennyiben az ilyen alap megfelelt a befektetési alapokról szóló lengyel törvény által előírt feltételeknek is.

26. Ez az eltérő bánásmód kiterjedt a Lengyel Köztársaságtól eltérő tagállamokban letelepedett befektetési alapokra is, mivel, ahogy arra már utaltam, a lengyel jogalkotó csak 2011. január 1-jétől, a 10a. pontnak a tao-törvény 6. cikke (1) bekezdésébe való beillesztését és a Bizottság részéről indított kötelezettségsegzési eljárást követően terjesztette ki a forrásadó alóli mentességet az uniós

11 — Lásd többek között a közvetlen befektetések és a portfólióbefektetések közötti különbségről a C-182/08. sz. Glaxo Wellcome ügyben 2009. szeptember 17-én hozott ítélet (EBHT 2009., I-8591. o.) 40. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot. Emlékeztetőül, a jelen ügyben a az osztalékok bruttó összege 15%-át kitevő mérték alkalmazására az Egyesült Államok és Lengyelország között a kettős adóztatás elkerüléséről szóló 1974. évi egyezmény 11. cikke (2) bekezdésének b) pontjából következik, amely rendelkezést azon eset kivételével kell alkalmazni, amikor a befektető az osztalékfizető lengyel társaságban legalább 10%-os részesedéssel rendelkezik.

12 — Lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Haribo Lakritzen Hans Riegel és Österreichische Salinen ügyben hozott ítélet 50. pontját, valamint a C-338/11–C-347/11. sz., Santander Asset Management SGIIC és társai egyesített ügyekben 2012. május 10-én hozott ítélet 15. pontját.

tagállamoknak és az Európai Gazdasági Térségről (EGT) szóló, 1992. május 2-i megállapodásban (HL 1994. L 1., 3. o.; a továbbiakban: EGT-Megállapodás) részes egyéb államoknak a befektetési alapokról szóló lengyel törvény által szabályozott alapokkal összehasonlítható befektetési alapjai részére fizetett osztalékokra.

27. Következésképpen, amint a Bizottság megalapozottan érvel, csak a Lengyelországban letelepedett, és tevékenységüket a befektetési alapokról szóló lengyel törvénynek megfelelően folytató befektetési alapok mentesültek az adó alól, és abból a külföldi illetőségű befektetési alapokat rendszerszerűen kizárták, beleértve azt az esetet is – mint az alapeljárásban – amikor a külföldi illetőségű befektetési alapok tekintetében kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény alapján csökkentették az osztalékokat terhelő adó mértékét.

28. Másként fogalmazva, csak a lengyel befektetési alapoknak fizetett osztalékok részesülhettek a tao-törvény által előírt forrásadó alóli mentességben.

29. A befektetési alapok között – mindenekelőtt a letelepedésük helye alapján – az osztalékok vonatkozásában alkalmazott ilyen eltérő adójogi bánásmód alkalmas arra, hogy eltántorítsa egyrészt a külföldi illetőségű befektetési alapokat a Lengyelországban letelepedett társaságokba való befektetéstől, másrészt pedig az ebben a tagállamban letelepedett befektetőket attól, hogy részesedést szerezzenek a külföldi illetőségű befektetési alapokban.¹³

30. Ennélfogva az ilyen szabályozás a tőke szabad mozgása korlátozásának minősül, ami főszabály szerint ellentétes az EK 56. cikkel.

31. A korlátozás ugyanakkor elfogadható lehet az uniós jogban, amennyiben az alapját képező eltérő bánásmód objektíve nem összehasonlítható helyzeteket érint,¹⁴ amit egyébként a jelen ügyben észrevételeket előterjesztő több kormány is állít.

32. E kormányok előadása, amely szerint nem állnak fenn objektíve összehasonlítható helyzetek, azon az állításon alapul, amely szerint a harmadik ország befektetési alapjai nem tartoznak az európai befektetési alapok létrehozására és működésére vonatkozó szabályozások, különösen az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (áékbv) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1985. december 20-i 85/611/EGK tanácsi irányelv¹⁵ hatálya alá, amelynek az előírásait, lényegét tekintve, a befektetési alapokról szóló lengyel törvény is átveszi, és ennek tiszteletben tartása képezi a tao-törvény által előírt adómentesség megadásának feltételét.

33. Ezt az érvelést álláspontom szerint több okból el kell utasítani.

34. Először, emlékeztetni kell arra, hogy az ítélezési gyakorlat szerint a helyzetek objektív összehasonlíthatóságát kizárólag a szóban forgó nemzeti szabályozás által kialakított megkülönböztető szempontok figyelembevételével kell értékelni.¹⁶

13 — Lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 17. pontját.

14 — Lásd többek között a C-25/10. sz. Missionswerk Werner Heukelbach ügyben 2011. február 10-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-497. o.) 29. pontját és a fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 23. pontját.

15 — HL L 375., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 139. o. Meg kell jegyezni, hogy 2011. július 1-jei hatállyal ezt az irányelvet hatályon kívül helyezte és felváltotta az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (áékbv) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 2009. július 13-i 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 302., 32. o.).

16 — Lásd a fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 27. és 28. pontját, és az ott hivatkozott ítélezési gyakorlatot, valamint a C-387/11. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 2012. október 25-én hozott ítélet 65. pontját.

35. A jelen ügyben az alapeljárás tényállásának időpontjában mindenekelőtt az illetőség szempontjáról volt szó, mivel semmilyen Lengyelországon kívüli illetőségű befektetési alap nem részesülhetett a tao-törvény által előírt forrásadó-mentességben a kifizetett osztalékok után.

36. Következésképpen a kormányok a jelen indítvány 32. pontjában hivatkozott érvelése azon a téves előfeltételezésen alapul, amely szerint a tao-törvény által előírt forrásadó-mentesség feltételeként meghatározott *egyetlen* követelmény a befektetési alapok létrehozására és működésére vonatkozó, a befektetési alapokról szóló lengyel törvényben meghatározott feltételek teljesítése. Ugyanis e követelmény végül csak másodlagos szerepet játszott, kizárólag a lengyelországi illetőségű befektetési alapok tekintetében.

37. Ugyanígy, másodszor, álláspontom szerint hibás a helyzetek objektíve összehasonlítható jellegének meghatározása érdekében határokon átnyúló helyzetet összehasonlítani, ahogy azt a kérdést előterjesztő bíróság megfogalmazza, amikor kérdéseiben „az Európai Unió valamely tagállamában székhellyel rendelkező befektetési alapokra” hivatkozik, illetve ahogy azt a jelen ügyben észrevételt előterjesztő kormányok többsége állítja.

38. E megközelítés ugyanis figyelmen kívül hagyja azt az elsődleges megkülönböztető szempontot, amelyet az alapeljárás tényállása idején alkalmazandó tao-törvény követett, vagyis végső soron a befektetési alap lengyelországi illetőségét.

39. Harmadszor, figyelemmel a tao-törvény által előírt, az illetőségre vonatkozó elsődleges szempontra, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság a fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC és társai egyesített ügyekben hozott ítéletében megállapította, hogy a releváns helyzet eltéréssel nem igazolható a belföldi illetőségű és a külföldi illetőségű (beleértve a harmadik országban illetőséggel rendelkező) átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások (áékbv) közötti eltérő bánásmód, amely előbbieket az általuk kapott belföldi eredetű osztalékok vonatkozásában adómentességben részesülnek, míg az utóbbiaknak az ilyen osztalékok után forrásadót kell fizetniük.¹⁷

40. Vitathatatlan, hogy e következtetést azon kérdés vizsgálatát követően vonták le, hogy az áékbv-k befektetési-jegy-tulajdonosainak helyzetét is figyelembe kell-e venni az említett szervezetek, mint kollektív befektetési eszközök mellett.

41. A Bíróság ugyanakkor éppen hogy kizárta a befektetési-jegy-tulajdonosok adóügyi helyzetének figyelembevételét a szóban forgó adójogszabály hátrányosan megkülönböztető jellege értékelésének szempontjai közül, az említett szabályozás által rögzített szempont, vagy az áékbv illetősége miatt.¹⁸

42. Márpedig, ahogy azt már többször említettem, a befektetési alapok illetőségi helye az alapeljárás tényállásának idején hatályos tao-törvény által megállapított elsődleges szempont. E helyzet tehát álláspontom szerint hasonló a fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC és társai egyesített ügyekben hozott ítélet alapjául szolgáló francia szabályozáshoz.

17 — Uo. (44. és 16. pont). Ami a harmadik országokat illeti, itt USA-ban illetőséggel rendelkező áékbv-kről volt szó, ahogy az az említett ítélet 6. pontjából kitűnik.

18 — A fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 39. és 41. pontja. Ahogy a Bíróság ezen ítélet 40. pontjában kimondta, az említett ítélet alapjául szolgáló helyzet eltért a C-194/06. sz. Orange European Smallcap Fund ügyben 2008. május 20-án hozott ítélet (EBHT 2008., I-3747. o.) alapjául szolgáló ügytől, amely olyan adójogi szabályozásra vonatkozott, amely az áékbv-k szintjén az adómentességet azon feltételnek rendelte alá, hogy e szervezetek összes nyereségét fel kell osztani a befektetési-jegy-tulajdonosaik között.

43. Másfelől a belföldi illetőségű és a külföldi illetőségű áékbv-k helyzetének objektív összehasonlíthatóságára vonatkozó, az említett ítélet 24–44. pontjában szereplő különösen részletes érvelés minden kétséget kizár az ilyen összehasonlíthatóság relevanciáját illetően, amely azon az általános indokon alapul, amely szerint a harmadik országban illetőséggel rendelkező befektetési alapok a tevékenységükre vonatkozó olyan szabályozás hatálya alá tartoznak, amely eltér az Unió területén illetőséggel rendelkező áékbv-kra vonatkozótól.

44. Végso soron, ahogy az a fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC és társai egyesített ügyekben hozott ítélet 42. pontjából kitűnik, ez az ítélet megerősíti – a harmadik országban (az EGT-n kívüli) illetőséggel rendelkező szervezetek esetében is – azt az ítélezési gyakorlatban megjelenő, azóta bevetté vált irányt, amely szerint, ha egy tagállam gyakorolja adójogi joghatóságát a más tagállamokban vagy az EGT-Megállapodásban részes más államokban letelepedett társaságok részére kifizetett osztalékok tekintetében, ezen osztalékok külföldi illetőségű kedvezményezettjei összehasonlítható helyzetben vannak a belföldi illetőségű kedvezményezettekkel a belföldi illetőségű társaságok által kifizetett osztalékok gazdasági kettős adóztatása, illetve többszörös adóztatása kockázatának tekintetében.¹⁹

45. Amint azt, lényegét tekintve, a Bizottság is előadta a Bíróság előtti tárgyalás során, ezen érvelést a helyzetek objektív összehasonlíthatóságának szakaszában a jelen ügyben is követni kell. A lengyel befektetési alapokra vonatkozó szabályozási háttérnek a harmadik országokban letelepedett befektetési alapokra vonatkozó szabályozási háttérhez viszonyított állítólagos különbségét ugyanis megfelelőbb módon lehet figyelembe venni az adózási korlátozás igazolására alkalmas közérdekű indokok vizsgálatánál.

46. Végül negyedszer fontos rámutatni, hogy a jelen eljárás során semmilyen olyan érvet nem terjesztettek elő, amely szerint a Lengyelország és az Egyesült Államok között a kettős adóztatás elkerüléséről szóló 1974. évi egyezmény rendelkezéseinek alkalmazása minden esetben lehetővé tenné a Bíróság ítélezési gyakorlata értelmében a tao-törvény rendelkezéseinek, vagy ezen egyezmény olyan rendelkezéseinek alkalmazásából eredő eltérő bánásmód semlegesítését, amelyek eredményeként csökkent a forrásadó mértéke.²⁰

47. Ennélfogva, figyelemmel a tagállam olyan adójogi szabályozására, mint a tao-törvény, amely elsődleges megkülönböztető szempontként a befektetési alapoknak a lengyel társaságok által számukra fizetett osztalék után forrásadó kivetését eredményező vagy azzal nem járó illetőségét rögzíti, a harmadik országban letelepedett befektetési alapok objektíve összehasonlítható helyzetben vannak azon befektetési alapokkal, amelyek székhelye lengyel területen található.

48. Már csak azt kell tehát megvizsgálni, hogy az eltérő bánásmód a lengyel, német, a spanyol és a francia kormány előadásának megfelelően vagy az EK 57. cikk (1) bekezdése szerinti ún. „standstill” klauzula hatálya alá tartozik, vagy pedig azt nyomós közérdeken alapuló kényszerítő indokok igazolják.

19 — Lásd többek között a C-303/07. sz. Aberdeen Property Fininvest Alpha ügyben 2009. június 18-án hozott ítélet (EBHT 2009., I-5145. o.) 43. és 44. pontját; a C-540/07. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2009. november 19-én hozott ítélet (EBHT 2009., I-10983. o.) 53. és 54. pontját; a C-487/08. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2010. június 3-án hozott ítélet (EBHT 2010., I-4843. o.) 53. pontját, valamint a C-284/09. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2011. október 20-án hozott ítélet (EBHT 2011., I-9879. o.) 58. pontját.

20 — Lásd ebben az értelemben különösen a fent hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítélet 39. pontját és a fent hivatkozott Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet 70. pontját.

2. Az EK 57. cikk (1) bekezdésének alkalmazhatóságáról

49. Emlékeztetek arra, hogy a kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelme nem irányul az EK 57. cikk (1) bekezdésére, és nem is említi azt, és pusztán ez az egyetlen indok néha arra vezette a Bíróságot, hogy ne szerepeltessen az e rendelkezésre vonatkozó megfontolásokat válaszaiban.²¹

50. Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy az EK 57. cikk (1) bekezdése mindazonáltal a lengyel kormány és a Bizottság írásbeli észrevételeinek, valamint az érintett felek által a Bíróság előtt tartott tárgyaláson az utóbbi felhívására folytatott szóbeli vitának a tárgyát képezi.

51. Noha a lentebb kifejtett okok miatt úgy vélem, hogy az EK 57. cikk (1) bekezdését nem kell alkalmazni a jelen ügyben, és végső soron a kérdést előterjesztő bíróság tehát helyesen nem hivatkozott a kérelmében e rendelkezésre, az EK 57. cikk (1) bekezdésének alkalmazhatóságára vonatkozó megfontolásokat mindazonáltal hasznosnak tartom, különösen azért, mert a Bíróság előtt folytatott vita során a lengyel kormányt követve több kormány – a Bizottság által javasoltakkal ellentétben – azt az álláspontot képviselte, amely szerint a tao-törvény e cikk hatálya alá tartozik, ami azzal a következménnyel jár, hogy fenn lehet tartani a tőke szabad mozgásának azon korlátozásait, amelyeket e törvény harmadik országok tekintetében tartalmaz.

52. A fenti megállapításokat követően, ismert, hogy az EK 57. cikk (1) bekezdése az ott szereplő feltételek mellett a tagállamok és harmadik országok közötti szabad tőkemozgás korlátozásának az EK 56. cikk (1) bekezdésében szereplő tilalma ellenére megengedi a nemzeti jog értelmében 1993. december 31-én hatályban lévő korlátozások fenntartását, amennyiben a szóban forgó tőkemozgás „közvetlen befektetéssel – az ingatlanbefektetéseket is beleértve –, letelepedéssel, pénzügyi szolgáltatások nyújtásával vagy értékpapírok tőkepiacokra történő bevezetésével függ össze”.

53. A tagállami szabályozás tehát akkor tartozik az EK 57. cikk (1) bekezdésének hatálya alá, ha amellet, hogy harmadik országra alkalmazandó, ami az Amerikai Egyesült Államok esetében nem kétséges, megfelel az e cikk által előírt időbeli és tárgyi feltételeknek.

54. Ami az első feltételt illeti, az alapeljárás felperese kivételével a tárgyaláson e kérdésben megnyilvánuló érdekelt felek egyetértének abban, hogy az a jelen esetben teljesül. Az alapeljárás felperesének fizetett osztalékokat érintő forrásadó az 1992. február 15-i tao-törvény és a Lengyelország és az Egyesült Államok között a kettős adóztatás elkerüléséről szóló 1974. évi egyezmény, vagyis két 1993. december 31. előtti aktus együttes eredménye.

55. Noha főszabály szerint a nemzeti bíróságnak kell meghatározni az uniós jog által meghatározott időpontban fennálló szabályozás tartalmát,²² ahogy arra az alapeljárás felperese és a Bizottság is rámutatott észrevételeiben, fontos kiemelni, hogy a lengyel befektetési alapok javára meghatározott adómentességet csak 1997-ben vezették be.²³

56. Elfogadom, hogy a tao-törvény e módosítása nem kérdőjelezte meg a harmadik országban letelepedett befektetési alapoknak fizetett osztalékok megadóztatását.

57. Ugyanakkor nem lehet azt mondani, hogy 1993. december 31. előtt fennállt a Szerződés szabad tőkemozgásról szóló rendelkezései értelmében vett „korlátozás”, amelyet ezen időpont után fenntartottak. 1993. december 31-én ugyanis a lengyel társaságok által a külföldi jogalanyok részére fizetett osztalékok vagy ugyanolyan forrásadó alá estek, mint a Lengyelországban letelepedett

21 — Lásd e tekintetben a fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC ügyben hozott ítélet 54. pontját.

22 — Lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Holböck-ügyben hozott ítélet 40. pontját.

23 — Lásd a Bizottság tárgyaláson is megismételt írásbeli észrevételeinek 6. pontját. A tao-törvény 6. cikke (1) bekezdésének 10. pontját az 1997. augusztus 28-i törvény vezette be.

jogalanyok részére fizetett osztalékok, vagy pedig a Lengyel Köztársaság és az érintett állam között a kettős adóztatás elkerüléséről kötött egyezmény alkalmazásában csökkentett mértékű adó alá tartoztak. A lengyel társaságok által fizetett osztalékok adójogi kezelését illető, a kedvezményezett lengyelországi vagy nem lengyelországi illetőségén alapuló eltérést bevezetve tehát a tao-törvény lényegesen módosította az 1993. december 31-én fennálló adójogi szabályozást. E módosítás tehát az 1993. december 31-én hatályos korábbi jog logikájához viszonyítva az ítélkezési gyakorlat szerint²⁴ eltérő logikán alapul, mivel korábban ismeretlen, eltérő bánásmódot vezet be a lengyel és a nem lengyel jogalanyok között, az előbbieket mentesítve a forrásadó és a számukra kifizetett osztalékokat terhelő átalányadóhoz kapcsolódó közigazgatási eljárások alól. E módosítás álláspontom szerint nem tekinthető 1993. december 31-én fennálló szabályozáshoz hasonló szabályozásnak.

58. E megállapítás elegendő az EK 57. cikk (1) bekezdése jelen ügyben való alkalmazásának elvetéséhez.

59. Mindenesetre úgy vélem, hogy a megtámadott szabályozás nem felel meg az EK 57. cikk (1) bekezdése által előírt tárgyi feltételnek, vagy annak, hogy az érintett tőkemozgásnak „közvetlen befektetésnek” vagy „pénzügyi szolgáltatások nyújtásának” kell lennie.

60. A közvetlen befektetések fogalmát a Szerződés nem határozza meg, ahogy egyébként a tőkemozgását sem.

61. E megállapítással szembesülve a Bíróság mindeddig következetesen az EGK-Szerződés 67. cikkének végrehajtásáról szóló, 1988. június 24-i 88/361/EGK tanácsi irányelv²⁵ I. mellékletének nomenklatúrájában szereplő fogalmakra és az ahhoz kapcsolódó magyarázó megjegyzésekre²⁶ támaszkodott, mind az EK 56. cikk, mind az EK 57. cikk (1) bekezdése értelmezése céljából.

62. A közvetlen befektetések az említett nomenklatúra I. kategóriájába tartoznak, és annak 2. pontjában tartalmazzák a „[r]észesedést új vagy meglévő vállalkozásban tartós gazdasági kapcsolatok létrehozása vagy fenntartása céljából”. A magyarázó megjegyzések szerint közvetlen befektetés „[b]ármely befektetés, amelynek célja, hogy a tőkét nyújtó személy és a vállalkozó vagy vállalkozás – amely számára a tőkét gazdasági tevékenység folytatása céljából rendelkezésre bocsátották – között tartós és közvetlen kapcsolatot hozzon létre, illetve tartson fenn”. E magyarázó megjegyzések kiemelik az I. kategória részvénytársaságokra alkalmazandó említett 2. pontját illetően azt is, hogy azok „közvetlen befektetésben való részvételi jelleggel rendelkeznek, ha egy részvénycsomag, amely egy [...] részvénytulajdonos birtokában van, [...] felhatalmazza a részvényest arra, hogy ténylegesen részt vegyen a vállalat irányításában, illetve ellenőrzésében”.

63. A Bíróság éppen e meghatározások alapján tesz különbséget az úgynevezett közvetlen befektetések, vagyis a valamely vállalkozás irányításában és ellenőrzésében a megszerzett részvények értékével arányosan történő tényleges részvételt lehetővé tevő részesedésszerzés formájában megvalósuló közvetlen befektetés, illetve a „portfólióbefektetések”, vagyis a tőkepiacon értékpapírok egyedül pénzügyi befektetési céllal, a vállalkozás irányítása és ellenőrzése befolyásolásának szándéka nélkül történő megvásárlása között.²⁷

24 — Lásd többek között a fent hivatkozott Holböck-ügyben hozott ítélet 41. pontját, a C-101/05. sz. A-ügyben 2007. december 18-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-11531. o.) 49. pontját, valamint a C-541/08. sz. Fokus Invest ügyben 2010. február 11-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-1025. o.) 42. pontját.

25 — HL L 178., 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 10. fejezet, 1. kötet, 10. o. Az említett 67. cikket az Amszterdami Szerződés hatályon kívül helyezte.

26 — Lásd többek között a fent hivatkozott Holböck-ügyben hozott ítélet 34. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

27 — Lásd ebben az értelemben többek között a fent hivatkozott Orange European Smallcap Fund ügyben hozott ítélet 98–102. pontját, valamint a fent hivatkozott Glaxo Wellcome ügyben hozott ítélet 40. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot. Lásd továbbá a C-212/09. sz., Bizottság kontra Portugália ügyben 2011. november 10-én hozott ítélet (EBHT 2011., I-10889. o.) 47. pontját.

64. Bár e kétfajta befektetés a tőkemozgások fogalma alá tartozik, ezzel szemben csak a „közvetlen befektetések” – beleértve az abból származó osztalékok kifizetését is²⁸ – képezik az EK 57. cikk (1) bekezdésében elismert eltérés tárgyát.

65. Ennélfogva, különösen a jogbiztonság érdekében, általános választóvonalat húzhatunk e két befektetési kategória között.

66. Ez azonban hiábavalónak bizonyulhat, amennyiben az egyes ügyek körülményeitől függ.

67. Az alapeljárásban nem vitatható, hogy a tao-törvény megkülönböztetés nélkül alkalmazandó a lengyel társaságok által fizetett osztalékokra, az említett társaságokban fennálló részesedés mértékétől függetlenül.²⁹ Az ugyanakkor vitathatatlan, hogy csak az olyan részesedések díjazását terhelő forrásadó kivetéséről van szó, amelyeket a kérdést előterjesztő bíróság is úgy jelölt meg, hogy azok csak „portfólióbefektetéseket” tükröznek.

68. Az EK 57. cikk (1) bekezdésére tehát nem lehet hivatkozni az alapeljárásban.

69. Ezt az értékelést nem cáfolja a lengyel kormány által a Bíróság előtt tartott tárgyalás során előterjesztett két kiegészítő érv sem, amelyek egyfelől a „közvetlen befektetések” fogalmának szélesebb jelentésén alapulnak, amelyet a Bíróság a VBV – Vorsorgekasse ügyben hozott ítélet³⁰ 21. pontjában fogadott el, másrészt pedig azon, hogy az alapeljárásban szereplő tőkemozgások „közvetlen befektetés” hiányában „pénzügyi szolgáltatások nyújtásával” járnak, amelyre szintén vonatkozik az EK 57. cikk (1) bekezdése.

70. Ami az első pontot illeti, meg kell állapítani, hogy a fent hivatkozott VBV – Vorsorgekasse ügyben hozott ítélet, amely kizárólag az EUMSZ 63. cikk (korábbi EK 56. cikk) értelmezésére vonatkozott, olyan nemzeti szabályozást érintett, amely a tagállam állampolgárát korlátozta abban, hogy megszerezze egy másik tagállamban letelepedett közös befektetési alap befektetési jegyeit, nem pedig, mint az alapeljárásban, e tagállami társaság által a külföldi illetőségű befektetési alap részére fizetett osztalékok megadóztatását. Vitathatatlan, hogy a Bíróság az említett ítélet 21. pontjában úgy határozott, hogy e megszerzés „közvetlen befektetésnek”, és ebből következően az EUMSZ 63. cikk értelmében vett tőkemozgásnak minősül. Ugyanakkor – elismerem, nem egyértelműen – a 88/361 irányelv I. mellékletében szereplő nomenklátúra „Kollektív befektetési vállalkozások befektetési jegyeivel végrehajtott műveletek” című IV. rovatára hivatkozott – nem pedig a nomenklátúra „közvetlen befektetésre” vonatkozó I. rovatára –, valamint két korábbi ítélet pontjaira,³¹ amelyek az említett I. rovatot értelmezték, és rámutattak, hogy a közvetlen befektetést a társaság irányításában, illetve ellenőrzésében való tényleges részvétel jellemzi.

71. Úgy vélem tehát, hogy a Bíróság szándéka a fent hivatkozott VBV – Vorsorgekasse ügyben hozott ítélet 21. pontjában nem az volt, hogy megkülönböztesse a közvetett befektetéseket a portfólió-befektetésektől, vagy hogy kiszélesítse az első fogalom jelentését, hanem legfeljebb az, hogy kiemelve, hogy a közös befektetési alap befektetési jegyeinek megszerzése a „tőkemozgásnak” az EUMSZ 63. cikk és a 88/361 irányelv I. mellékletében szereplő nomenklátúra értelmében vett fogalma alá tartozik.

28 — Lásd többek között a fent hivatkozott Test Claimants in the FII Group Litigation ügyben 2012. november 13-án hozott ítélet 103. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

29 — Emlékeztetek arra, hogy a fent hivatkozott Holböck-ügyben hozott ítéletben a Bíróság elfogadta, hogy az EK 57. cikk (1) bekezdésének hatálya kiterjedhet a szabad tőkemozgás olyan korlátozásaira, amelyek a tagállamokra és harmadik országokra egyaránt alkalmazandó, és az osztalékfizetésre vonatkozó szabályozásban szerepelnek. Az említett ítélet alapjául szolgáló ügy ugyanakkor a részvényes és az érintett társaság közötti olyan kapcsolatokra vonatkozott, amelyek lehetővé tették az utóbbi számára, hogy ténylegesen részt vegyen az említett társaság irányításában, illetve ellenőrzésében.

30 — A C-39/11. sz. ügyben 2012. június 7-én hozott ítélet.

31 — A C-483/99. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. június 4-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-4781. o.) 37. pontjára és a C-503/99. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 2002. június 4-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-4809. o.) azonos szövegezésű 38. pontjára.

72. Végeredményét tekintve, noha el lehet fogadni bizonyos mértékű „ingadozást” az EUMSZ 63. cikk hatálya alá tartozó tőkemozgások kategóriáit jelölő kifejezések használatában, annak igen széles körű hatálya miatt, ezzel szemben erről nem lehet szó az EUMSZ 64. cikk (1) bekezdésében (korábbi EK 57. cikk (1) bekezdés) felsorolt „közvetlen befektetések” kapcsán, amely cikket, mint az uniós jog által biztosított valamely – ráadásul különösen széles körű – szabadság szabályozásától való eltérést engedő szabályt, megszorítóan kell értelmezni.³²

73. A lengyel kormány által előterjesztett másik érv szerint, ha nem tekintik őket úgy, mint amelyek „közvetlen befektetésekre” vonatkoznak, akkor a tao-törvény által előírt korlátozás tárgyát képező tőkemozgások „pénzügyi szolgáltatások nyújtásával” járnak, vagyis a befektetési alapok által befektetési jegyeik tulajdonosainak nyújtott szolgáltatásokkal.

74. Először kiemeljük, hogy sem a Szerződés, sem az ítélkezési gyakorlat, sem a 88/361 irányelv nem határozza meg a „pénzügyi szolgáltatások nyújtásának” fogalmát, és az utóbbihoz fűzött magyarázó megjegyzések is bizonyos számú pénzügyi műveletek, mint a folyószámla-műveletek és betétek, valamint kölcsönök és hitelek és a biztosítási szerződések végrehajtását szolgáló átutalások felsorolására, valamint az említett irányelv hatálya alá tartozó „pénzügyi intézményekre”, mint a bankokra, a biztosítótársaságokra, a befektetési társaságokra és más hasonló jellegű intézményekre történő hivatkozásra korlátozódik. Ugyanakkor álláspontom szerint helyes azt feltételezni, hogy e szolgáltatások az említett intézmények által ügyfeleik részére nyújtott szolgáltatásokat érintik.

75. Figyelemmel ezután az EK 57. cikk (1) bekezdésének szövegezésére, e rendelkezés hatálya kizárólag olyan helyzetekre terjed ki, amelyek az olyan tőkemozgások körébe tartoznak, amelyek pénzügyi szolgáltatások nyújtásával *függnek össze*, nem pedig fordítva, az olyan pénzügyi szolgáltatásnyújtásokra, amelyek tőkemozgásokkal *függnek össze*. Ennélfogva úgy vélem, hogy az EK 57. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó nemzeti intézkedések célja elsődlegesen a tőkemozgásokra terjed ki, nem pedig a pénzügyi szolgáltatások nyújtására. Ha nem így lenne, ezek az intézkedések az EK-Szerződés szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó rendelkezéseinek hatálya alá tartoznának. Márpedig, ne feledjük, e rendelkezések nem vonatkoznak a harmadik országokkal fennálló kapcsolatokra.

76. Végül, és kétségtelenül ez a legérzékenyebb kérdés, azon kapcsolat jellegét kell meghatározni, amelynek az érintett tőkemozgások és a pénzügyi szolgáltatások nyújtása között kell fennállnia. Arról van-e szó, hogy az EK 57. cikk (1) bekezdésének tárgyi hatálya alá vonunk minden, harmadik országgal kapcsolatos, pénzügyi szolgáltatás nyújtásához kapcsolódó tőkemozgást érintő korlátozást, aminek eredményeként az kiterjed szinten minden pénzügyi műveletre, vagy e rendelkezést korlátozóbb módon kell értelmezni?

77. Az utóbbi lehetőség számomra két okból tűnik kedvezőbbnek. Egyrészt, az EK 57. cikk (1) bekezdése a szövegezése szerint akkor vonatkozik a tőkemozgásra, ha az pénzügyi szolgáltatások nyújtásával *„függ össze”*³³, vagyis magával vonja azt. Másrészt az EK 57. cikk (1) bekezdésében szereplő feltétel szűkítő értelmezése lehetővé teszi az EK 56. cikkben szereplő szabadság *erga omnes* hatékony érvényesülésének megőrzését is.

78. A jelen ügyben fontos emlékeztetni arra, hogy a tao-törvény tárgya a harmadik országokban található befektetési alapok által kapott osztalékok megadóztatására vonatkozik, anélkül, hogy e tekintetben az ilyen alap befektetési jegyeinek tulajdonosai és az alap közötti kapcsolat bármilyen befolyással lenne az adóalapra vagy az adómértékre. Ennek megfelelően a nemzeti intézkedés nem a befektetési alap által a befektetési jegyei tulajdonosai részére nyújtott pénzügyi szolgáltatásokkal

32 — Lásd ebben az értelemben a C-181/12. sz. Welte-ügyben 2013. október 17-én hozott ítéletet, valamint az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyre vonatkozó indítványom 51. pontját.

33 — Noha e cikk egyes nyelvi változatai, mint a német és lengyel szöveg, semlegesebbnek tűnik, a spanyol („supongan”), az angol („involving”), olasz („implichino”) és a portugál („envolva”) változat véleményem szerint alátámasztja bizonyos, a szóban forgó tőkemozgás és a pénzügyi szolgáltatások nyújtása közötti oksági kapcsolat fennállását. A „semleges” változatok sem zárják ki semmiképpen az EK 57. cikk (1) bekezdésének megszorító értelmezését, az EK 56. cikkben szereplő szabadság hatékony érvényessége megőrzésének szükségessége miatt.

kapcsolatos tőkemozgásokra vonatkozik, függetlenül attól, hogy azok egy tagállam vagy egy harmadik ország területén tartózkodnak. Egyébként önmagában az, hogy harmadik ország befektetési alapja részesedéssel rendelkezik valamely tagállam társaságainak tőkéjében, nem jár pénzügyi szolgáltatás nyújtásával.

79. Úgy vélem tehát, hogy az érintett tőkemozgások, vagyis a befektetési alap által a számára a tao-törvény szerint megadóztatott osztalékot fizető lengyel társaságban való részesedésszerzés az EK 57. cikk (1) bekezdése értelmében véve nem *függ össze* pénzügyi szolgáltatások nyújtásával.

80. Következésképpen, ellentétben a lengyel kormány által a Bíróság előtt tett észrevételeiben képviseltekkel, úgy vélem, hogy a tőkemozgás szabadságának az alapeljárásban szereplőhöz hasonló korlátozása nem tartozik az EK 57. cikk (1) bekezdésének hatálya alá.

81. E szakaszban még azt kell megvizsgálni, hogy e korlátozást igazolhatja-e nyomós közérdeken alapuló kényszerítő indok.

3. A korlátozás igazolt jellegéről

82. A jelen ügyben észrevételeket benyújtó kormányok több olyan indokot is előterjesztettek, amelyek álláspontjuk szerint igazolják a tao-törvényben található korlátozást, amelyek közül a legjelentősebb, amelyet a Bizottság is támogat, az adóellenőrzések hatékonysága biztosításának szükségessége. Egyébiránt ugyanezen kormányok előadják, hogy az eltérő bánásmódot fenn lehet tartani az adórendszer koherenciája megőrzésének, és az adóztatási hatáskörök kiegyensúlyozott megosztásának biztosítása érdekében. A német kormány ehhez hozzáteszi, hogy az adóbevételek megőrzése is érvényesen megalapozhat egy harmadik országok tekintetében fennálló korlátozást.

83. Véleményem szerint nem elengedhetetlen ezen indokok mindegyikének vizsgálata, mivel ugyanis az első az én álláspontom szerint is elegendő lehet a megtámadott korlátozás igazolására. Ezért elsődlegesen az adóellenőrzések hatékonysága biztosításának szükségességére alapított igazolást elemzem, és a többi, egyébként érzékelhetően kevésbé meggyőző indok csak másodlagos fejtegetések tárgya lesz.

a) Az adóellenőrzések hatékonysága biztosításának szükségességéről

84. A jelen ügyben az eljárásban részt vevő kormányok úgy érvelnek, hogy amennyiben a megtámadott korlátozás nem állna fenn, a nemzeti adóhatóságok nem lennének képesek megbizonyosodni az Egyesült Államok hatáskörrel rendelkező hatóságainál arról, hogy egy ezen országban letelepedett befektetési alap a tao-törvény 6. cikke (1) bekezdésének 10. pontjában hivatkozott és a 85/611 irányelvet átültető befektetési alapokról szóló lengyel törvényben foglaltakkal egyenértékű feltételek mellett gyakorolja tevékenységét. Az adóellenőrzések hatékonysága biztosításának szükségessége kapcsán nem vitatott, hogy az nyomós közérdeken alapuló kényszerítő indokot jelent,³⁴ amely tehát igazolja a vitatott adómentesség megtagadását az olyan befektetési alapok tekintetében, amelyek székhelye az Egyesült Államokban található, a Lengyel Köztársaság és az Amerikai Egyesült Államok közötti adóegyezmények ugyanis összességükben semmilyen segítséget sem jelentenek a szükséges információk megszerzése tekintetében.

34 — Lásd többek között a C-493/09. sz., Bizottság kontra Portugália ügyben 2011. október 6-án hozott ítélet (EBHT 2011., I-9247. o.) 42. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

85. A Bizottság lényegében osztja ezt az álláspontot. Úgy véli ugyanis, hogy a tao-törvény 6. cikke (1) bekezdésének 10. és 10a. pontja megőrizhető, mivel az olyan jogi aktus hiánya, amely lehetővé tenné a lengyel adóhatóságok, illetve a kérdést előterjesztő bíróság számára, hogy megvizsgálja az amerikai befektetési alap által benyújtott bizonyítékokat, illetve információkat, annak érdekében, hogy értékelje az alap összehasonlíthatóságát a Lengyelországban, az Unióban vagy az EGT-ben letelepedett alapokkal, kizárja azt, hogy ezt az alapot az utóbbiakkal egyenlő módon kezeljék.

86. Néhány árnyalatnyi eltéréssel lényegében magam is osztom ezt az érvelést.

87. Vitathatatlan, ahogy azt a lengyel kormány is elismerte a Bíróság előtt tartott tárgyaláson, hogy a harmadik országok befektetési alapjai minden esetben ki vannak zárva a tao-törvény által előírt forrásadó-mentességéből, akkor is, ha teljesíteni tudnák az említett mentesség elnyeréséhez előírt követelményeket.

88. Ami az Unió tagállamai közötti kapcsolatokat illeti, a Bíróság már kimondta, hogy nem zárható ki eleve, hogy az adózó olyan vonatkozó okirati bizonyítékokat terjesszen elő, amelyek valamely tagállam adóhatóságai részére lehetővé teszik annak pontos és egyértelmű ellenőrzését, hogy nem kísérli meg az adófizetés elkerülését vagy annak kijátszását.³⁵

89. Ugyanakkor az Unión belül az, hogy valamely tagállam teljes mértékben megtagad egy adókedvezményt valamely külföldi illetőségű adóalanytól, megtiltva számára azt, hogy bizonyítsa, hogy képes megfelelni a kedvezmény megszerzéséhez előírt követelményeknek, főszabály szerint nem igazolható az adóellenőrzések hatékonysága biztosításának szükségességével, mivel az ilyen megtagadás aránytalan.³⁶

90. Mindazonáltal ez az ítélkezési gyakorlat, amely az Unión belüli alapvető szabadságok gyakorlásának a korlátozására vonatkozik, nem ültethető át teljes egészében és automatikusan a harmadik országokkal fennálló kapcsolatokra, mivel a Bíróság álláspontja szerint az említett országok vonatkozásában – beleértve az EGT-Megállapodásban részes államokat is – a tőkemozgások szabadságának más a jogi háttere.³⁷

91. A jogi háttér e különbségének egyértelművé tétele érdekében a Bíróság általános szabályként azt emeli ki, hogy míg az Unióban a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságai rendelkezésére állnak a kölcsönös segítségnyújtás mechanizmusai, vagyis a 77/799/EGK irányelv,³⁸ lehetővé téve számukra többek között a külföldi illetőségű adóalanyok által szolgáltatott információk ellenőrzését az adó helyes megállapítása érdekében, addig e mechanizmusok nem terjednek ki a harmadik országokban fennálló helyzetre, mivel az ezen ország hatáskörrel rendelkező hatóságaival folytatott együttműködés háttere többoldalú vagy egyoldalú egyezményektől függ.³⁹

35 — Lásd többek között a fent hivatkozott A-ügyben hozott ítélet 59. pontját és a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben 2011. október 6-án hozott ítélet 46. pontját.

36 — Lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben 2011. október 6-án hozott ítélet 46. pontját.

37 — Lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott A-ügyben hozott ítélet 60. pontját, valamint a fent hivatkozott Haribo Lakritzen Hans Riegel és Österreichische Salinen ügyben hozott ítélet 65. pontját.

38 — A 2004. november 16-i 2004/106/EK tanácsi irányelvvel (HL L 359., 30. o.) módosított, a közvetlen adózás és a biztosítási díjak adózása területén a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságainak kölcsönös segítségnyújtásáról szóló, 1977. december 19-i 77/799/EGK tanácsi irányelv (HL L 336., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 63. o.; a továbbiakban: 77/799 irányelv), az alapeljárásban vitatott adóévek során hatályos változatában.

39 — Lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítélet 70. és 71. pontját, valamint a fent hivatkozott Haribo Lakritzen Hans Riegel és Österreichische Salinen ügyben hozott ítélet 66. és 67. pontját.

92. Írásbeli észrevételeiben a Bizottság azt javasolta, hogy ezt az ítélkezési gyakorlatot kövessék, lényegében azt állítva, hogy mivel a jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság, illetve saját elemzése alapján sem a Lengyelország és az Egyesült Államok között a kettős adóztatás elkerüléséről szóló 1974. évi egyezmény⁴⁰ rendelkezései (23. cikk), sem az adózási kérdésekben folytatott kölcsönös igazgatási jogsegélyről szóló, Strasbourgban 1988. január 25-én kelt Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD)-Európa Tanácsi egyezmény⁴¹ rendelkezései (4. cikk) – amelyben az Amerikai Egyesült Államok is részes fél⁴² – nem teszik lehetővé a befektetési alapok létrehozásával és működésével kapcsolatos információknak a tao-törvény által előírt beszerzését a kért adómentesség megadása érdekében, ezért pusztán e megállapítás elegendő a vitatott bánásmód eltérésének igazolásához.

93. Az ilyenfajta érvelés azonban álláspontom szerint nem releváns a jelen ügyben, ahogy azt egyébként végül a Bizottság is elismerte a tárgyaláson.

94. Az Unión belüli együttműködés és a harmadik országokkal fennálló kapcsolatok jogi hátterének különbsége ugyanis a jelen esetben nem az adóügyi együttműködés mechanizmusainak szintjén jelenik meg, mivel a Lengyel Köztársaság és az Amerikai Egyesült Államok között fennálló szerződéses rendelkezésekhez hasonlóan a 77/799 irányelv sem szabályoz semmilyen, a tagállamok adóhatóságai között a befektetési alapok engedélyezési feltételeivel, ellenőrzésével és működésével kapcsolatos információcsere-mechanizmust. Másként fogalmazva, ahogy azt megalapozottan hangsúlyozta a kérdést előterjesztő bíróság, az ilyen fajta, a tao-törvény által a vitatott adómentesség megadása érdekében előírt információk nem tartoznak a 77/799 irányelv szerinti kölcsönös információcsere-mechanizmus hatálya alá.

95. Ezzel szemben álláspontom szerint a jogi háttér eltérése lényegében a 85/611 irányelv által kialakított szabályozás fennállásán alapul, amelyből ki vannak zárva a harmadik országok.

96. Ahogy arra ugyanis többek között a negyedik preambulumbekzdése emlékeztet, ez az irányelv a tagállamokban található áékbv-k engedélyezésére (az engedélyezés valamennyi tagállamra érvényes), felügyeletére, szervezeti felépítésére, tevékenységére, valamint az általuk kötelezően nyilvánosságra hozandó információkra vonatkozó közös alapvető szabályokat alakítja ki. Az áékbv-k engedélyezésére csak akkor kerülhet sor, ha az alapkezelő társaság (ha a szervezet a kötelmi jog alapján működik) vagy a befektetési társaság (ha a szervezet a társasági jog alapján működik) megfelel az említett irányelvnek az e tevékenység megkezdésére és folytatására vonatkozó III. és IV. szakaszában előzetesen megállapított feltételeknek. Az áékbv-k felügyeletét illetően a 85/611 irányelv IX. szakasza azt írja elő, hogy a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságait fel kell ruházni mindazokkal a jogkörökkel, amelyek szükségesek a feladataik ellátásához, azok szorosan együttműködnek, és kötelesek egymásnak a fenti célra minden szükséges tájékoztatást megadni. Az irányelv azt is kimondja, hogy az információcserével kapcsolatos rendelkezései bizonyos feltételek mellett nem akadályozzák meg az adatszolgáltatást egy tagállamon belül vagy tagállamok között a hatáskörrel rendelkező hatóságok és a pénzügyi intézmények, illetve pénzpiacok hivatalos felügyeletéért felelős hatóságok, az áékbv-k és az üzleti tevékenységüket segítő vállalkozások felszámolásában és csődeljárásában, továbbá más hasonló eljárásokban résztvevő szervek, valamint a pénzügyi intézmények beszámolóinak törvény által előírt könyvvizsgálataért felelős személyek között. Ezenkívül a 85/611 irányelv az 50a. cikkében meghatározott feltételek mellett kialakítja a hatáskörrel rendelkező hatóságok közötti korai előrejelző mechanizmust, amely legalábbis minden olyan tényre vagy minden olyan döntésre vonatkozik,

40 — Ezen egyezmény 23. cikke többek között azt mondja ki, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok kicserélik azokat az információkat, amelyek az említett egyezmény rendelkezéseinek végrehajtásához, a csalás megelőzéséhez, valamint az ugyanezen egyezmény hatálya alá tartozó adókra vonatkozó főbb rendelkezések végrehajtásának irányításához szükségesek, azzal a feltétellel, hogy az információk jellege lehetővé teszi átadásukat az egyes részes államok joga és gyakorlata alapján saját adóik tekintetében.

41 — Ez az egyezmény 1995. április 1-jén lépett hatályba. 4. cikke szerint a részes felek kicserélik a többek között az adók megállapítása és beszedése, az adótartozások behajtása és az ahhoz kapcsolódó végrehajtási intézkedések szempontjából relevánsnak tűnő információkat. Az említett egyezmény szövege a következő internetes oldalon érhető el: <http://conventions.coe.int>.

42 — Az Amerikai Egyesült Államok ezt az egyezményt 1989. augusztus 26-án írta alá, és 1991. február 13-án ratifikálta.

amelynél fennáll a lehetőség, hogy alapvetően megsértik azokat a törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseket, amelyek az áékbv-k, vagy az üzleti tevékenységüket segítő vállalkozások engedélyezését szabályozó feltételeket tartalmazzák, vagy tevékenységének folytatását szabályozzák, vagy az áékbv-k, vagy az üzleti tevékenységüket segítő vállalkozások folyamatos működését befolyásolják, vagy a beszámolók hitelesítésének megtagadásához vagy fenntartások kinyilvánításához vezetnek.

97. Márpedig, még ha fel is tesszük, hogy egy harmadik országban található befektetési alap szolgáltathat olyan információkat, amelyek lehetővé teszik egy tagállam hatóságai számára, hogy megállapítsák, hogy azt a tagállam területén hatályos, a 85/611 irányelv rendelkezéseit átültető szabályokkal összehasonlítható szabályok szabályozzák, e hatóságok az Unióban fennállóhoz hasonló háttér hiányában a nekik szolgáltatott információk valóságáról nem tudnak meggyőződni azáltal, hogy a szóban forgó harmadik ország hatóságaihoz fordulnak, továbbá nem tudnak tőlük az említett befektetési alap alapszabályát vagy működését érintő esetleges változásokkal kapcsolatos információkat kérni. Ez azért is fontos, mivel az Unión belül a 85/611 irányelv 1. cikkének (5) bekezdése biztosítja az e jogi aktus által szabályozott áékbv-k alapszabályának állandóságát, azt írva elő a tagállamok számára, hogy tiltsák meg, hogy e szervezetek az említett irányelv hatálya alá nem tartozó szervezetekké alakuljanak át, ami harmadik országokban semmilyen módon sem biztosított.

98. Ilyen körülmények között véleményem szerint a tao-törvényben a vitatott adómentesség megadása kapcsán rögzített feltételekre tekintettel jogszerű e mentesség megtagadása a harmadik országban található befektetési alap tekintetében, mivel nem áll fenn semmilyen olyan az említett ország hatáskörrel rendelkező hatóságaival való információcserére vonatkozó kötelezettség, amely hasonlítana a 85/611 irányelv hatálya alá tartozó uniós tagállamok és az EGT-Megállapodásban részes államok közötti kapcsolatban fennálló tájékoztatási kötelezettségre.

99. E megállapítást véleményem szerint az sem kérdőjelezi meg, hogy a lengyel jogalkotó csak 2011. január 1-jétől, a 10a. pont tao-törvény 6. cikke (1) bekezdésébe való beillesztésével terjesztette ki egyértelműen a vitatott adókedvezményt az uniós tagállam vagy az EGT-Megállapodásban részes állam területén letelepedett áékbv-kre, a Bizottság részéről indított kötelezettségszegési eljárást követően, illetve az a körülmény sem, hogy a 85/611 irányelv hallgat az irányelv értelmében vett hatáskörrel rendelkező hatóságok és egy tagállam adóhatóságai közötti információcsere lehetőségéről.

100. Ami az első pontot illeti, elegendő rámutatni, hogy bár a tao-törvény módosítását megelőzően az uniós tagállam vagy az EGT-Megállapodásban részes állam területén letelepedett áékbv-kre alkalmazandó eltérő szabályozás, amint azt egyébként a Bizottság is megállapította, jogszerűen tűnhetett ellentétesnek az EK-Szerződésben meghatározott szabad tőke mozgással, egy ilyen megállapítás álláspontom szerint nem terjeszthető ki a harmadik országokban található befektetési alapokkal szemben alkalmazott bánásmódra, éppen az ezen ország hatáskörrel rendelkező hatóságait terhelő, a 85/611 irányelv hatálya alá tartozó uniós tagállamokra és az EGT-Megállapodásban részes államokra vonatkozó kötelezettségekhez hasonló, információcserére vonatkozó kötelezettség hiányában.

101. Másként fogalmazva, az, hogy az adóellenőrzések hatékonysága biztosításának szükségessége nem igazolhatja a tao-törvény 6. cikke (1) bekezdésének 10. pontjában szereplőhöz hasonló korlátozásokat uniós tagállamok és az EGT-Megállapodásban részes államok közötti kapcsolatban, nem jelentheti azt, hogy arra nem lehet hivatkozni harmadik országban található befektetési alappal szemben.

102. Ehhez hasonlóan, a második pont tekintetében, az, hogy a 85/611 irányelv hallgat az áékbv-k felügyeletére az irányelv értelmében vett hatáskörrel rendelkező hatóságok és valamely tagállam adóhatóságai közötti információcseréről, nem azt jelenti, hogy a megfelelő információkat még az Unión belül sem lehet továbbítani az utóbbi hatóságoknak annak érdekében, hogy a vitatott adómentességhez hasonló alanyi típusú adómentességet biztosítsanak.

103. Az ilyen adómentesség nyújtása érdekében ugyanis, feltételezve, hogy a tagállam adóhatóságai közvetlenül nem tudnak beszerezni vagy ellenőrizni egyes olyan információkat, amelyeket a 85/611 irányelvet átültető nemzeti intézkedések alapján adtak át nekik, e hatóságok egyszerűen elfogadhatják az áékbv által átadott információk valódiságának a saját tagállamuknak a 85/611 irányelv értelmében vett hatáskörrel rendelkező hatósága részéről történő megerősítését, adott esetben azt követően, hogy az utóbbiak egyes információkat ellenőriztek, illetve beszereztek a más tagállamokban, vagy az EGT-Megállapodásban részes államokban működő párhuzamos hatóságoktól. Ezzel szemben e lehetőség nem áll fenn a harmadik országokkal fenntartott kapcsolatokban.

104. Végül az a tény, hogy a fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC ügyben hozott ítéletben a Bíróság elutasította az adóellenőrzések hatékonysága biztosításának szükségességére alapított igazolást a francia adójogi szabályozás tekintetében, beleértve a harmadik országokkal fennálló kapcsolatokat is, szintén nem cáfolja a jelen indítványban szereplő megközelítést. Elegendő ezzel kapcsolatban arra emlékeztetni, hogy ez az elutasítás azon a körülményen alapult, hogy a francia kormány nem terjesztett elő egyetlen olyan körülményt sem, amelyből kitűnt volna, hogy ennek a célnak milyen okokból kell igazolnia a külföldi illetőségű áékbv-k adóztatását.⁴³

105. Ilyen körülmények között, figyelemmel a tagállamok és az EGT-Megállapodásban részes államok közötti kapcsolatok, illetve a harmadik országokkal fenntartott kapcsolatok eltérő hátterére, úgy vélem, hogy az érintett tagállam hivatkozhat az adóellenőrzések hatékonysága biztosításának szükségességére annak érdekében, hogy igazolja a harmadik országban található befektetési alap részére fizetett osztalékokkal szemben alkalmazott, a tao-törvényben előírt eltérő adójogi bánásmódot.

106. Azt javaslom tehát, hogy a Bíróság a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett második kérdésre akként válaszoljon, hogy az EK 56. cikkel és az EK 58. cikkel nem ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan tagállami adójogi szabályozás alkalmazása, amely szerint nem részesülhetnek adómentességben az e tagállamban letelepedett társaságok által harmadik országban található befektetési alap részére fizetett osztalékok, mivel az említett tagállam hatóságai az Unió és az EGT-n belül fennálló jogi háttérhez és közigazgatási együttműködéshez hasonló jogi háttér és közigazgatási együttműködés hiányában nem tudják ellenőrizni a befektetési alap által, többek között az annak engedélyezésére és működésére vonatkozóan esetlegesen átadott információkat.

107. Figyelemmel e javaslatra, és ahogy már hangsúlyoztam, nem feltétlenül szükséges megvizsgálni a jelen eljárásban részt vevő kormányok által előterjesztett egyéb igazolási okokat. Ennek megfelelően csak arra az esetre tekintem át röviden ezeket az egyéb okokat, ha a Bíróság nem követné a fenti javaslatot.

b) Az adórendszer koherenciájának megőrzéséről

108. A lengyel kormány szerint a szóban forgó adómentesség szorosan kapcsolódik a befektetési alapok által az alapokban részesedéssel rendelkezők számára teljesített kifizetések adóztatásához. Az adórendszer koherenciáját az adott adóalany jövedelmeinek a beszédés tagállamától független egységes tényleges (valós) adóztatása garantálásával lehet biztosítani, figyelembe véve a más tagállamokban megfizetett adók összegét is.

109. A német kormány lényegében hozzáteszi, hogy a harmadik országot érintő helyzetekben, többek között, amikor befektetési alapok érintettek, ki kell terjeszteni az adórendszer koherenciájának fogalmát, és együtt kell értékelni az adóztatás különböző szakaszait, feltéve hogy az osztalékokat külföldön letelepedett befektetési jegy-tulajdonosok részére fizetik ki. E megközelítés kiegészíti az adóztatási hatáskörök kiegyensúlyozott megosztásának fenntartására irányuló célt, és azért is indokolt, mert az alapeljárásban szereplő nemzeti rendszer a közvetlen befektetésekhez próbálta hasonlítani az

43 — Lásd a fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC ügyben hozott ítélet 54. pontját.

alapokba történő befektetéseket. A koherencia fogalmának oly módon való kiterjesztése, hogy a különböző adóalanyoknál történő adóztatásokat együttesen vegyék figyelembe, e kiterjesztést ugyanakkor kizárólag a harmadik országok esetére korlátozva, meggátolhatja, hogy ezt az igazolási indokot túlzott módon vegyék igénybe.

110. Ez az érvelés, amely lényegében megegyezik a fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló ügyben a francia kormány által ismertetett, és a Bíróság által elutasított érveléssel, álláspontom szerint azonos megítélés alá kell, hogy essen.

111. Immár megszilárdult ítélkezési gyakorlat, hogy ahhoz, hogy az adószabályozás koherenciájának megőrzése igazolhassa valamely mozgási szabadság korlátozását, az szükséges, hogy közvetlen kapcsolat legyen megállapítható az adott adóelőny és az ezen előnynek valamely meghatározott adóteherrel történő kiegyenlítése között, és e kapcsolat közvetlen jellegét a szóban forgó szabályozás által követett célra tekintettel kell megállapítani.⁴⁴

112. Márpedig, ahogy az nem állt fenn fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló francia adójogi szabályozás esetében, úgy a tao-törvény sem rendeli alá az osztalékok forrásadó alóli mentességét annak a feltételnek, hogy a befektetési alapnak az általa kapott osztalékokat tovább kellene osztania, valamint hogy ezen osztalékoknak az említett befektetési alap befektetési-jegy-tulajdonosai szintjén történő adóztatásának lehetővé kellene tennie a forrásadó alóli mentesség kiegyenlítését.⁴⁵

113. Ezenkívül nem világos számomra, hogy milyen objektív okból kellene ezt az értelmezést enyhíteni, vagy megkérdőjelezni a harmadik országokkal fennálló kapcsolatokban, ahogy azt a német kormány előadja. Mindent összevéve ez az állítás azon a nem bizonyított előfeltevéseken alapul, hogy a harmadik országok befektetési alapjainak befektetési-jegy-tulajdonosai szintén ebben az országban, vagy legalábbis a nemzeti területen kívül tartózkodnak, és azt jelenti, hogy a tagállam adójogi szabályának koherenciája minden esetben az e befektetési-jegy-tulajdonosokra saját adójogi illetőségük államában alkalmazandó adójogi szabályozás vizsgálatától függ. Márpedig e szempontból ez az érvelés a tagállam adórendszerének koherenciájára vonatkozó vizsgálat elferdítését eredményezi, mivel főszabály szerint e vizsgálatot egy és ugyanazon adórendszer vonatkozásában kell elvégezni.

114. Ennélfogva úgy vélem, hogy az érintett tagállam nem hivatkozhat az adórendszere koherenciája megőrzésének szükségességére alapított közérdekű célra.

c) Az adóztatási hatáskörök kiegyensúlyozott megosztásáról és az adóbevételek megőrzéséről

115. A szóban forgó korlátozás igazolásának indokaként csak a német kormány hivatkozott arra, hogy fenn kell tartani az adóztatási joghatóságnak a Lengyel Köztársaság és az Amerikai Egyesült Államok közötti kiegyensúlyozott megosztását, valamint arra, hogy meg kell őrizni az adóbevételeket, amely indokokat álláspontom szerint együttesen kell vizsgálni, mivel e kormány érvelésében átfedésben vannak egymással.

116. Noha a német kormány érvelése lényegében csatlakozik az Unión belüli, illetve a tagállamok által harmadik országokkal fenntartott kapcsolatok jogi hátterének különbségére vonatkozó, általam már az adóellenőrzések hatékonysága megőrzésének szükségességén alapuló igazolás vizsgálata során tárgyalt megfontolásokhoz, e kormány általánosabb jelleggel úgy véli, hogy a harmadik országból származó

44 — Lásd a fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC ügyben hozott ítélet 51. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

45 — Lásd analógiával a fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC és társai ügyben hozott ítélet 52. pontját. Lásd még ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Portugália ügyben 2011. október 6-án hozott ítélet 37–39. pontját.

vagy oda irányuló tőke mozgások tekintetében az érintett személyek csak akkor hivatkozhatnak a belső piac szabályaira, ha a piacok kölcsönös megnyitását nemzetközi szerződésben biztosítják, mivel az állam adójogi szuverenitásának a szabad tőke mozgás révén megvalósuló korlátozása automatikusan azzal a következménnyel jár, hogy az adóalapot harmadik országba helyezik át.

117. A német kormány e tekintetben hozzáteszi, hogy a Bíróság által az Unión belüli helyzetek kapcsán előterjesztett érvek, vagyis az, hogy valamely tagállam, amennyiben úgy döntött, hogy nem adóztatja meg a területén letelepedett kedvezményezett társaságokat e jövedelemtípus tekintetében, nem hivatkozhat az adóztatási joghatóság tagállamok közötti kiegyensúlyozott megosztása fenntartásának szükségességére annak érdekében, hogy igazolja a másik tagállam területén letelepedett kedvezményezett társaságok adóztatását, illetve az, hogy a Lengyel Köztársaságnak nem kellene azért lemondania a területén folytatott gazdasági tevékenységből származó jövedelem adóztatásához való jogáról, mivel a belföldi illetőségű társaságok által felosztott osztalékok elért nyereséggé már adózás alá estek az osztalékfizető társaságoknál, nem vonatkozhatnak harmadik országokra is kiterjedő helyzetekre.

118. E szellemben a német kormány azt is előadja, hogy a nemzeti adóbevételek megőrzését el kell fogadni önálló igazolási indokként harmadik országok tekintetében. A belső piac ugyanis a források Unión belüli hatékony elosztását célozza, és ebből következően tiltja a határokon átnyúló helyzetek különleges adóztatását a belső helyzetekhez képest, az említett piacon belül, az adósemlegesség megőrzése érdekében. Márpedig a harmadik országok, amelyek nem képezik részét ennek a piacnak, nem kötelesek elfogadni az adóbevételek tagállamokkal szembeni hasonló elvesztését. Ezért a tőke szabad mozgása nem kötelezheti a tagállamokat arra, hogy harmadik országok javára lemondjanak az adóbevételekről. Ezenkívül a jogszabályok közelítése (EUMSZ 114. cikk és EUMSZ 115. cikk) által képviselt intézményi ellensúly, amely a belső piacon belül hozzájárulhat a különböző tagállamok adózási érdekeinek a piaci szereplőkkel szemben történő koordinációjához, szintén hiányzik a harmadik országokkal szemben fennálló kapcsolatokban.

119. Ez az álláspont számomra nem meggyőző.

120. Először is, ezen érvelés általános jelleggel alárendeli a harmadik országból származó, illetve oda irányuló tőke mozgások szabadságát a viszonyosság fennállásához kapcsolódó feltételnek, meg kell állapítani, hogy az EK-Szerződés (illetve azóta az Európai Unió működéséről szóló szerződés) nem ír elő ilyen követelményt. E megállapításra egyébként a Bíróság általános megfogalmazásban kifejezetten emlékeztetett a fent hivatkozott Haribo Lakritzen Hans Riegel és Österreichische Salinen ügyben hozott ítélet 127. és 128. pontjában.

121. Ezenfelül az EK-Szerződés (és azóta az EUM-Szerződés) különböző intézkedések elfogadását írja elő az Unió szintjén, mint az EK 57. cikk (3) bekezdésében és az EK 59. cikkben előírt intézkedések, amelyek kifejezetten a harmadik országból származó, illetve oda irányuló tőke mozgásokra vonatkoznak, és amelyeket éppen azért vezettek be, hogy kifejezzék a magas szerződő felek arra irányuló akaratát, hogy az uniós jogban e mozgások liberalizációja tekintetében visszalépést jelentő eszközök alkalmazásának engedélyezésével e szabadságot beépítsék a harmadik országokkal fenntartott kapcsolatokba, vagy pedig ideiglenes védintézkedéseket érintenek.⁴⁶

122. Az ilyen, a szabad tőke mozgást konkrétan és kizárólag harmadik országok tekintetében korlátozó, az EK 56. cikkben található rendelkezéseknek már a létezése is azt bizonyítja, hogy az utóbb nem rendelhető alá további, a viszonyosságra vonatkozó, az EK-Szerződésben nem szereplő feltételnek.

46 — Ezt az értelmezést megerősíti az EK 57. cikk (1) bekezdése szövegezésének értelmezése is, amely – ellentétben a 88/361 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének második albekezdésével, amelyet felváltott – nem rendeli alá az érintett nemzeti rendelkezések harmadik országokkal szembeni fenntartását „a kölcsönös bizonyos feltételeinek”.

123. Másodszor, fontos kiemelni, hogy a fent hivatkozott Santander Asset Management SGIIC ügyben hozott ítéletében a Bíróság az immár állandó ítélkezési gyakorlat alapján úgy határozott, hogy ha valamely tagállam úgy döntött, hogy nem adóztatja a belföldi illetőségű kedvezményezett áékbv-k belföldi eredetű osztalékait, nem hivatkozhat a tagállamok között megosztott adóztatási joghatóság egyensúlyának megőrzéséhez fűződő követelményre a külföldi illetőségű kedvezményezett áékbv-k ilyen jövedelmei adóztatásának igazolása érdekében.⁴⁷ Amennyiben ugyanis valamely tagállam egyoldalúan, többek között a gazdasági kettős adóztatás elkerülése érdekében úgy dönt, hogy lemond adóztatási joghatóságának gyakorlásáról a belföldi illetőségű személyek által a területén kifejtett tevékenységgel összefüggésben szerzett jövedelmek tekintetében, akkor nem jár el következetesen, ha az adóztatási hatáskörök kiegyensúlyozott megosztásának szükségességére hivatkozik annak érdekében, hogy azonos körülmények között igazolja ugyanezen joghatóság gyakorlását kizárólag a külföldi illetőségű személyek által szerzett jövedelmek kapcsán.

124. Az adóbevételek csökkenésének kérdése mellett, amelyre egyébként a német kormány hivatkozott, és amelyet az alábbiakban azonnal megvizsgálók, számomra nem érthető, hogy a tagállam által másikkal szemben hivatkozott érv inkoherenciája hogyan alakulhat ezzel ellentétesen koherenciává abban az esetben, ha arra harmadik országokkal szemben hivatkoznak. Mivel a német kormány nem vizsgálta többet e kérdést, úgy vélem, hogy a Bíróságnak sem kell több időt szentelnie arra.

125. Ami végül az adóbevételek csökkenését illeti, vitathatatlan, hogy a Bíróság már megállapította, hogy nem zárható ki, hogy a tagállam bizonyítani tudja, hogy a harmadik országokból származó vagy oda irányuló tőkemozgás korlátozása valamely okból indokolt olyan esetekben, amikor ezen ok nem alkalmas arra, hogy megfelelően indokolja a tagállamok közötti tőkemozgás korlátozását.⁴⁸

126. A Bíróság mindaddig megtagadta annak elismerését – beleértve az EGT-Megállapodás valamely részes államától eltérő harmadik országokkal fenntartott kapcsolatokat is –, hogy az adóbevételek csökkenése olyan nyomós közérdeken alapuló kényszerítő indoknak tekinthető, amely alapján igazolható a szabad tőkemozgást korlátozó intézkedés.⁴⁹

127. Ezt a megközelítést véleményem szerint nem kell megcáfolni. Nemcsak a lengyel társaságok esnek továbbra is a társasági adó alá, hanem hosszabb távon az érintett tagállam – egyrészt annak érdekében, hogy megkülönböztetésmentes bánásmódot biztosítson az összes olyan befektetési alap számára, amely számára kifizetett osztalékokban részesül, másrészt pedig az adóbevételek csökkenésének elkerülése céljából – teljes mértékben lemondhat a kettős adóztatás elkerüléséről, mivel az uniós jog mindaddig nem kötelezte arra, hogy elfogadjon vagy fenntartson a kettős adóztatással járó helyzetek kiküszöbölését célzó intézkedéseket.⁵⁰

128. Úgy vélem tehát, hogy a szóban forgó korlátozás nem igazolható az adóztatási joghatóság kiegyensúlyozott megosztása biztosításának, illetve az érintett tagállam adóbevételei megőrzésének szükségességével.

129. Figyelemmel a kérdést előterjesztő bíróság által előterjesztett, lényegében a szóban forgó korlátozásnak az adóellenőrzések hatékonysága biztosításának szükségességén alapuló igazolására irányuló második kérdésre javasolt válasza, nem kell határozni a lengyel kormány által másodlagosan előterjesztett, a meghozandó ítélet időbeli hatályának korlátozására irányuló kérelemről.

47 — Lásd a 48. pontot és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

48 — Lásd többek között a fent hivatkozott Haribo Lakritzen Hans Riegel és Österreichische Salinen ügyben hozott ítélet 120. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

49 — Uo. 125. és 126. pont.

50 — Lásd ebben az értelemben többek között a C-298/05. sz. Columbus Container Services ügyben 2007. december 6-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-10451. o.) 45. pontját, valamint a C-157/10. sz. Banco Bilbao Vizcaya Argentaria ügyben 2011. december 8-án hozott ítélet (EBHT 2011., I-13023. o.) 31. pontját. Lásd még a C-540/11. sz., Levy és Sebbag ügyben 2012. szeptember 19-én hozott végzés 24–29. pontját.

III – Véggövetkeztetések

130. A fenti megfontolások összességére tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy által feltett kérdéseket a következőképpen válaszolja meg:

- „1) Az EK 56. cikket úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezésre lehet hivatkozni az olyan, az alapeljárásban szereplőhöz hasonló tagállami adójogi jogszabály alkalmazásával szemben, amelynek értelmében az adott tagállamban letelepedett társaságok által harmadik országban található befektetési alap részére fizetett osztalékok nem részesülhetnek adómentességben.
- 2) Az EK 56. cikkel és az EK 58. cikkel nem ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan tagállami adójogi szabályozás alkalmazása, amely szerint nem részesülhetnek adómentességben az e tagállamban letelepedett társaságok által harmadik országban található befektetési alap részére fizetett osztalékok, mivel az említett tagállam hatóságai az Európai Unió és az Európai Gazdasági Térségen belül fennálló jogi háttérhez és közigazgatási együttműködéshez hasonló jogi háttér és közigazgatási együttműködés hiányában nem tudják ellenőrizni a befektetési alap által, többek között az annak engedélyezésére és működésére vonatkozóan esetlegesen átadott információkat.”